

několikrát nejvyšším soudem rozhodnuta v náš prospěch.

Konečně doporučovalo by se také, aby pojata bylo do notářského řádu právo retenční pro poplatky notářovy na penězích a cenných papírech v jeho uschování se nacházejících, jako tomu jest v řádu advokátním.

Uvedl jsem pouze hlavní změny, přednosti a nedostatky; o podrobnostech se zmiňovati není tu místa.

V celku vzato, dlužno spatřovati ve vládním návrhu pozoruhodnou práci zákonodárnou svědčící o veliké pili a svědomitosti.

Byť i vládní návrh odchyloval se od našeho theoretického nazírání na stav notářský a první ze všech států vytvořil nový osvědčovací orgán státní správy, možno se s novotou touto smířiti, neboť dostává se tím našemu stavu pevného podkladu, na němž bude možno v budoucnosti vybudovati čistý institut notářský a docíliti úplného vymezení výhradně působnosti notářské oproti stavu soudcovskému a advokátnímu, jak tomu jest ve všech státech románských.

Pokračující dělba práce nutně směřuje k této úpravě. Marné jest volání po sestátnění notářství a ještě nemslyšnější jest hlásati, že notářství má býti spojeno s advokací. Zcela jiná jest duševní práce soudcova, advokátova a notářova. U prvního nese se pochod duševní k tomu, aby nalezena byla pravda a dopomoženo bylo jí k právu, u druhého, aby straně v právu ohrožené dostalo se ochrany a vítězství, u notáře, aby každé straně dostalo se po právu a žádné aby nebylo ublíženo.

Tyto tři různé psychologické pochody znamenají tři světy zcela mezi sebou se různící. Tři různé funkce, jichž nelze spojití a proto jest třeba, pro každou tuto funkci jiného orgánu.

Aby notářstvo dosáhlo posice, která mu výhradně přináleží, jest s druhé strany třeba, aby vzdalo se všeho toho, co odporuje jeho ideologickému poslání.

Není to prozatím možno, dokud nebude mu opatřena jinde náhrada, nemá-li býti ohroženo na své existenci. Kde náhradu tu hledati, nemůže býti pochybnosti. Lze jí dosíci jen tím, že se notáři jakožto jedinému veřejnému osvědčovacímu orgánu dostane s vyloučením všech ostatních stavů, výhradná činnost osvědčovací a agenda listinná.

Bude to na prospěch všeho obecnstva a v zájmu lepšího udržení právního pořádku ve věcech soukromoprávních.

To dlužno vytýčiti za cíl všemu našemu budoucímu snažení.

JUDr. FRANTIŠEK MATOUŠ, kandidát notářství v Jičíně:

Započítání vojenské služby.

Dle autentického výkladu výnosu ministerstva spravedlnosti z 21. VIII. 1923 čís. 31975/23, upravujícího započítatelnost vojenské služby do praxe notářské (České Právo číslo 5. t. r.) nelze kandidátům notářství včítati do praxe vojenskou službu válečnou, kterou přerušena a zdržena byla jejich studia universitní. — Domnívám se, že nebyla, a také nemůže tím býti tato otázka řešena definitivně.

Akademický senát university Karlovy uvažuje v mimořádném sezení svém dne 5. června 1919 o rozsáhlých škodách, které způsobeny byly valné části české inte-

ligence tím, že ti, kdož vytrženi byli ze studií universitních vojenskou službou válečnou, nemohli je závčas ukončiti, ale teprve po mnohaletém zdržení je skoncovati a pak o místa se ucházeti mohli, — usnesl se působiti k tomu, aby válkou takto poškození absolventi universitní nebyli ve status v jednotlivých oborech povolání řaděni dle data nastoupení služby, nýbrž se slušným zřetelem na ztrátu let ve studiích utrpěnou, tedy alespoň s plným započtením prokázané aktivní vojenské služby válečné. — Naše Alma Mater byla zajisté především k tomu povolána, nás, válečných poškozenců takto se ujmouti, neboť jenom universita byla stálým a bezprostředním svědkem, v jak zuboženém stavu po státním převratu ze všech koutů dějiště světové války vraceli jsme se duševně, fysicky i materiálně úplně vyčerpáni, namnoze i povážlivě nemocni — zas po létech ku knihám, a jak svízelo bylo nám se probíjeti potížeji poválečnými, abychom studia universitní mohli obnoviti, a v nich pokračovati. — Universita byla si vědoma, že úlevy ve studiích, jež byla s to nám poskytnouti propočítáním semestrů nás nemohou zúplna odškodniti, ale ztráta našich nejlepších let, padnuvších za obět nejtěžší a nejzodpovědnější povinností občanské, může nám býti nahrazena teprve v budoucím našem povolání. — Proto stanovila pro nás požadavek úplného započtení aktivní služby válečné, a splnění jeho doporučila věle jakožto samozřejmou, čistě lidskou povinností těm, jimž bylo dopřáno za války zůstaťi doma. (Příslušná výzva prošla všemi denními listy v červnu 1919.) A tu přichází svrchu citovaný ministerský výnos, který rázem nám, válečným poškozencům, léta za studií universitních ve vojenské službě válečné ztrávená, úplně škrtá z našeho života, utvrzuje tak via facti získanou přednost těch, kdož na vojně vůbec nebyli, a ponechává volné pole všem, kteří ze ztrát našich chtějí těžiti. Nelze nám jistě zazlívati, domníváme-li se, že tvůrcem tohoto výnosu mohl býti jenom někdo, kdo vojenské služby, zejména válečné, vůbec nezakusil, a nemá tudíž potuchy, jak trpko jest, nechati na vojně, a k tomu za války, mladistvá, nejcennější pro budoucí povolání léta ubíhati nenávratně, a jak vidno naprosto nenahraditelně.

Připouští se arci, že při »obsazování míst notářských mohl by (ale nemusil!) býti vzat zřetel i na tu okolnost, že ten který kandidát konal za války službu vojenskou«, ale to jest ustanovení velmi problematické, jímž »nesrovnalostem, z toho vzcházejícím« není nikterak odpomoženo. — Neboť, jak bude moci za nějakých 10 let, až my službou mladší kandidáti při obsazování míst notářských přijdeme v úvahu, personální referent, který třeba z vlastní zkušenosti vojny ani nepoznal, za »jinak stejných okolností« vzíti zřetel k argumentaci žádosti: »sloužil jsem za světové války tolik a tolik let, a zdržel jsem se tím ve studiích universitních« — nemaje bližších instrukcí, které by určovaly, jak tuto okolnost jest v daném případě povinen hodnotiti. — Jeho volnému uvažování má patrně býti zůstaveno, chce-li k tomu vůbec přihlížeti, či nikoliv, a jistě nebudeme pesimisty, řekneme-li, že v nejčtetnějších případech padnou jeho libovůli za obět naše válečná léta, a zapadnou tak neúprosně a definitivně nepaměti do propasti. — Válka, tato příšerná vysoká škola života, již činně se účastniti byli jsme přinuceni, odvykla nás jednou pro vždy s tak neurčitými možnostmi odškodnění se spokojovati.

Jaké důsledky má v zápětí tento stav již dnes, ukáží na mém vlastním případě:

Po odbytí I. státnice, ve čtvrtém semestru práv v létě 1915 nastoupil jsem válečnou službu vojenskou, z níž vrátil jsem se až po státním převratu, tedy po nepřetržitých 40 měsících, nepřerušovaných ani jedinou, byť sebe kratší dovolenou. Těžká choroba, následek to útrap válečných (superarbitrací byl jsem uznán dočasným válečným invalidou) způsobila další ztrátu času, ježto ve studiích nemohl jsem proto pokračovati úsilovnějším tempem, takže skončení jich se protáhlo až do roku 1921, kdy ihned po promoci vstoupil jsem do praxe notářské. Nyní, na 29 letech mohu se vykázati teprve dvouletou praxí notářskou, zatím co jiný kolega, který nebyl ve studiích na universitě válkou zdržen, má již více než 5 let, a zase jiný kolega, který sice měl obdobný osud válečný jako já, ale po skončení studií nastoupil přípravnou praxí soudní, složil si zkoušku soudcovskou, a po ní dal si započítati dle příslušných předpisů do služby veškerá válečná léta studijní (což u tohoto oboru jest přípustno) — může nyní kdykoliv se 6—8 léty služebními, takto propočítanými, s praxe soudní, přestoupiti do praxe notářské, kde mu budou zcela nostrifikovány, takže umístí se ve statusu našem značně přede mnou.

Takové rozdíly v počtu služebních let jeví se již nyní, a jak bude dále, lze snadno se domyslíti. Poměry rok od roku pro nás, válečné poškozence, se zhoršují, ježto nejsme nikterak chráněni proti stále se množícím konjunkturálním přestupkům od advokacie a soudcovstva v obor náš, kteréž umožněny jsou — na úkor prestiže našeho stavu — plným započítáváním těchto druhů justiční praxe do notářské praxe, kdežto nám, jednou notářství se věnovavším, jest pro vždy pod ztrátou všech let ve službě notářské ztrávených, znemožněno přestoupiti v obor jiný. — Nevýhody nám z toho plynoucí jsou nejpřesvědčivěji a nezvratně dokumentovány naším každoročně vydávaným statutem, z něhož nejlépe jest patrné, jak zvolna umísťujeme se na místech přednějších, a proč se tak děje.

Požadavek náš lze stručně vyjádřiti takto:

»Kandidátu notářství, který složil zkoušku notářskou, a dovršil čtyři léta skutečné praxe justiční, z nich alespoň dvě léta v praxi notářské, budiž započtena celá služba vojenská za války (prokázaná úředním potvrzením příslušného vojenského tělesa), kterou byla přerušena a zdržena jeho universitní právní studia.« —

Tato formulace vylučuje předem námitku možnosti snížení úrovně kvalifikační, ježto pro vpočtení stanoví podmínkou předchozí složení zkoušky notářské a vykázání řady let skutečné praxe justiční, zejména notářské.

Jak zřejmo z výše uvedeného, jest nejvyšší čas, aby požadavek započítání válečné služby vojenské, jak právě byl definován, byl pokud možno co nejdříve uplatněn, — což však státi se může pouze krokem hromadným.

Proto žádám pány kolegy, kteří prokázati mohou, že jejich právníká studia universitní byla přerušena vojenskou službou válečnou alespoň na jeden rok, oznámili mně přesná data své vojenské služby, den přerušeni a obnovení studií universitních, a datum poslední universitní zkoušky. Podotýkám, že podobná akce byla právě zahájena také mezi kolegy německými, s nimiž bude lze pak postupovati v této záležitosti společně.

Resoluce.

usnesená na valné hromadě moravsko-slezského odboru Spolku československých notářů v Brně, konané v Přerově dne 2. prosince 1923.

I. Žádáme, aby v demokratické republice zachována byla zásada spravedlnosti vůči všem stavům a spravedlivé hodnocení práce jednotlivých stavů, aby v důsledku toho požadavky inteligence jako význačné nositelky státní myšlenky a všeobecného pokroku byly respektovány, a aby inteligenci zabezpečeny byly jejímu významu přiměřené podmínky životní.

II. Stavíme se bezvýhradně za požadavky stavu soudcovského, uznávajíce plně význam neodvislého a sociálně zabezpečeného stavu soudcovského pro klidný vývoj státu a právní bezpečnost v něm, což jest podkladem každého kulturního státu.

III. Zdůrazňujeme, že notář jest tradičně veřejným důvěrníkem svého okresu, a žádáme proto, aby autonomie stavu notářského byla v zákonodárství aspoň v dosavadním rozsahu zachována.

IV. V zájmu obecnosti žádáme:

1. aby zákonem přesněji vymezen byl pojem svatebních smluv, a to podle praktické potřeby v nejširším rozsahu.

Požadavek tento činíme jednak v zájmu smluvních stran, neboť toliko svatebním smlouvám přiznávají se různé výhody poplatkové a zejména úlevy na dávce z přírostu hodnoty, a dále též v zájmu právní bezpečnosti zvláště při případném rozvodu a rozluce manželství, neboť rozvodem a rozlukou ruší se případně toliko smlouvy svatební, nikoliv však jiné, za nimiž se často svatební smlouvy skrývají.

2. Ohražujeme se proti tomu, aby v době kdy se obecně mluví o přetížení soudů značnou agendou a o vysokých nákladech na státní správu, se soudům přidělovala agenda obstarávající soukromé záležitosti stran (jako projednání pozůstalostí a provádění knihovnických pořádků) a tak aby se zatěžoval státní rozpočet zejména ve prospěch tříd nejzámožnějších a na úkor státního celku.

3. Žádáme novou úpravu předpisů o dávce z přírostu hodnoty, která dnes znamená ohromné a nespravedlivé zatížení jak městského tak i venkovského obyvatelstva a jest často příčinou majetkového úpadku méně zámožných jednotlivců.

Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 2. března 1923, č. 10046, o průkazech pozůstalostních dluhů.

Ministerstvo financí upozornilo z 12. října 1922, č. 113666/3222/22 na obtíže, které vznikají finančním úřadům všech stolic, jakož i soudům samým, od nichž musí býti pozůstalostní spisy k vyřízení opravných prostředků vyžadovány, rekursy, jimiž dědicové, předkládající dodatečně řádné průkazy o pozůstalostních dlužích, domáhají se jejich uznání při vyměření dědické daně.

Příčinou toho v prvé řadě jest, že dědicové sami neznají zákonných předpisů o průkazu pozůstalostních dluhů (§§ 20. až 24. min. nař. ze dne 29. prosince 1915, č. 397 ř. z.) a že nejsou úřadem pozůstalost projednávajícím na zákonné předpisy upozorněni.

Z toho důvodu žádá ministerstvo spravedlnosti, aby notáři jako soudní komisaři, kteří podle čl. IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, č. 161 Sb. z. a n., nyní pozůstalosti z největší části projednávají, při projednání dědice zvláště upozornili, že k vypočtení dědických poplatků jsou povinni předložiti s pozůstalostními výkazy doklady o pozůstalostních dlužích, a to takové, které vyhovují předpisům §§ 21.—23. cit. min. nař.